

Tárgytematika

Félév:	2011/12/1
Tárgynév:	Filozófia I.
Tárgykód:	ANTSRA1051
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Dr. Gál Zoltán
Tárgy követelménye:	Évközi jegy
Tárgy heti óraszám:	1/0/0
Tárgy féléves óraszám:	0/0/0

Oktatás célja:

A tárgy tanulmányozása során a hallgatók ismerkedjenek meg a tudományos gondolkodás kialakulásával (mágia - mítosz - logosz), történetének főbb csomópontjaival, a filozófiatörténet nagy iskoláinak és személyeinek gondolati teljesítményeivel. Az alapvető filozófiatörténeti ismeretek közvetítése mellett a képzésben kiemelt szerepet kap a logikus gondolkodás képességének a kialakítása, illetve javítása. Ehhez elsősorban a szemináriumi munka nyújt lehetőséget, ahol alapvető művek kerülnek közös feldolgozásra és megvitatásra. Az első félév Kanttal zárul, a második pedig a posztmodern elméletekkel. Cél továbbá, hogy a konkrét ismerettartalmak mellett a hallgatók a képzés során sajátítsák el a nélkülözhetetlen alapvető fogalmi apparátust (terminus technicusokat), gyakorlatra és jártasságra tegyenek szert az absztrakt fogalmi és logikus gondolkodásban. Ezek együttesen lehetőséget teremtenek számukra a modern értelmiségi létre, és alapot kínálnak arra, hogy majd szintetizálják a más tárgyak tanulmányozása során nyert ismereteiket, és eligazodjanak napjaink világában.

Tantárgy tartalma:

A klasszikus német filozófia.A német dialektikus idealizmus. Fichte tudománytana, állameszméje, jakobinizmusa. Az én-nem-én dialektikája. Hegel filozófiája az eszme fejlődésének tükrében. Logikájának alapvető kategóriái, a hegeli dialektikus módszer. Történelemfilozófiájának fő elemei. A schellingi természetfilozófia.

A XIX. századi materializmus. Feuerbach naturalista antropológiája és valláselmélete. Marx és Engels dialektikus és történelmi materializmusa. A természettudományos materializmus (Büchner, Vogt, Moleschott).

A Hegel utáni filozófia új vonásai : a filozófia partikularizálódása, a rendszeralkotási törekvések feladása, a természettudományok (különösen a fizika, biológia, paleontológia) új eredményeinek hatása a filozófiai gondolkodásra. Az evolucionizmus (Darwin, Spencer) és a pozitívizmus (Comte, Mill).

Pozitívizmus a századfordulón és a XX. században. Az analitikus filozófia (Russel, Wittgenstein) és a neopozitívizmus (Bécsi kör). A filozófia funkcióinak megváltozása és leszűkítése. A metafizikai kijelentések problémája és a verifikáció. A fundamentum-probléma. Tudományfilozófiai koncepciók: Karl Popper és Thomas Kuhn.

Az életfilozófiák és az irracionizmus. Schopenhauer akarat-tana, az ösztönök anticipációja. Kierkegaard egzisztenciafogalma, a lét tragikumának feltárulása és a szorongás. Az emberi lét stádiumainak elmélete.

Tárgytematika

Félév:	2011/12/1
Tárgynév:	Filozófia I.
Tárgykód:	ANTSRA1051
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Dr. Gál Zoltán
Tárgy követelménye:	Évközi jegy
Tárgy heti óraszám:	1/0/0
Tárgy féléves óraszám:	0/0/0

Tantárgy tartalma:

A sokarcú Nietzsche. A nietzschei filozófia kritikai és építő elemi. Az apollói és a dionüszoszi elv harca a történelemben. Metafizika-, vallás-, morál- és kultúrkritikája. Az Übermensch utópiája, és a hatalom akarása. Értelmezések és viták. Hatása a XX. századi gondolkodásra és művészetre.

A freudizmus pszichológiai és társadalomfilozófiai alapjai. A frankfurti iskola és a neofreudista ihletű társadalomkritikák. Herbert Marcusa és Erich Fromm.

Az egzisztencialista filozófia a két világháború között és a II. világháború után. A német (Heidegger, Jaspers) és a francia (Sartre, Camus) egzisztencializmus.

A keresztény filozófia reneszánsza. A transzcendentális neotomizmus (Rahner, Marechal) és a perszonalizmus (Mounier). Teilhard de Chardin sajátos evolúcióelmélete és antropológiája.

A modern hermeneutika. Bultmann és Gadamer munkássága.

Egyéb XX. századi irányzatok. (Fenomenológia, pragmatizmus, historizmus, strukturalizmus.)

A posztmodern filozófia és ellenfelei. (Lyotard, Rorty-Habermas.)

Számonkérési és értékelési rendszere:

A rekreációs szervezés szak nappali és levelező tagozatán az első félév gyakorlati jeggyel, a második félév kollokviummal zárul. A félév végi aláírás megszerzésének (így a vizsgára bocsátásnak) feltétele az órák látogatása, illetve az azokon történő aktív közreműködés.

A gyakorlati jegy megszerzésének feltétele első félévben egy 3 oldalas beadvány elkészítése. Téma: a tematikában megjelölt bármely filozófiai mű (egy részének, fejezetének, egészének stb.) elemzése. A tematikán kívüli mű választásakor az oktatóval egyeztetni kell. A követelményeket részletesen az oktatók szóban is ismertetik.

Kötelező irodalom:

Jegyzet:

Hársing László: A filozófiai gondolkodás története Thalésztól napjainkig (Egyetemi jegyzet) Miskolc,

Tárgytematika

Félév:	2011/12/1
Tárgynév:	Filozófia I.
Tárgykód:	ANTSRA1051
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Dr. Gál Zoltán
Tárgy követelménye:	Évközi jegy
Tárgy heti óraszám:	1/0/0
Tárgy féléves óraszám:	0/0/0

Kötelező irodalom:

1991. (több kiadásban)

Tankönyvként is használható összefoglalások (a jegyzet kiegészítésére) :

Durant, Will:A gondolat hősei Göncöl Kiadó, Bp. é.n.

Lendvai L. Ferenc:A gondolkodás története. Móra Ferenc Könyvkiadó, Bp. 1983.

Lendvai L. Ferenc - Nyíri Kristóf: A filozófia rövid története. (A Védáktól Wittgensteinig) Kossuth Kiadó, Bp. 1974. (több kiadásban)

Nyíri Tamás:A filozófiai gondolkodás fejlődése. Szent István Társulat. Bp. 1991.

Pais István:A görög filozófia története (egyetemi jegyzet, ELTE) Bp. 1981.

Russel, Bertrand:A nyugati filozófia története. Göncöl Kiadó, Bp. 1994.

Ajánlott irodalom

A francia enciklopédia. /Szemelvények/. Gondolat, Bp. 1962.

A korai francia felvilágosodás. /Szemelvények/. Gondolat, Bp. 1961.

Görög gondolkodók(1-5. kötet, szövegek Thalesztől Theophrasztoszig), Kossuth, Bp. 1984-86.

Sztoikus eikai antológia Gondolat, Bp. 1983.

Reneszánsz etikai antológia Gondolat, Bp. 1984.

Arisztotelész: Metafizika Bp. Hatágú Síp Kiadó 1992.

Arisztotelész: Politika Bp. Gondolat 1984.

Arisztotelész: Organon Bp. Akadémia Kiadó 1961.

Augustinus:/Szent Ágoston/: Vallomások. Gondolat, 1982.

Augustinus:/Szent Ágoston/: A boldog életről. A szabad akaratról. Európa, 1989.

Bacon, Francis: Esszék. /Reneszánsz etikai antológia, Gondolat, Bp. 1984. - a továbbiakban Reneszánsz .../.

Bacon, Francis: Novum Organum. In.: Filozófiatörténeti szöveggyűjtemény, Tankönyvkiadó, Bp. 1966. I. kötet 176-213. old.

Bruno, Giordano:Válogatott dialógusai. Hungária, Bp. é.n.

Comte, August:A pozitív szellem, Magyar Helikon, Bp. 1979.

Csányi Vilmos: Az emberi természet (Humánológia) Vince, Bp. 1999.

Descartes, René:Értekezés az ész helyes vezetésének és a tudományos igazság kutatásának

Tárgytematika

Félév:	2011/12/1
Tárgynév:	Filozófia I.
Tárgykód:	ANTSRA1051
Felelős szervezet neve:	Társadalomtudományi, Felnőttképzési és Közművelődési Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA17
Tárgyfelelős neve:	Dr. Gál Zoltán
Tárgy követelménye:	Évközi jegy
Tárgy heti óraszám:	1/0/0
Tárgy féléves óraszám:	0/0/0

Kötelező irodalom:

módszeréről. /In.: Válogatott filozófiai művek, Akadémiai, 1980., 167-215. old.

Eliade, Mircea:A szent és a profán Európa, Bp. 1987.

Epikétoz: Kézikönyvecske. Európa, 1978.

Feinberg, Joel:Társadalomfilozófia, Osiris, Bp. 1978.

Feyerabend, Paul, K.:Három dialógus a tudásról, Osiris, Bp. 1999.

Fichte, Johann Gottlieb: Az ember rendeltetése. /Reneszánsz ..., 297-316. old./

Fichte, Johann Gottlieb: Az erkölcsstan rendszere. Gondolat, 1986.

Foucault, Michel:A szavak és a dolgok. A társadalomtudományok archeológiája. Osiris, Bp. 1999.

Fourier, Charles:A négy mozgás és az általános rendeltetések elmélete. Gondolat, 1977.

Fromm Erich: A szeretet művészete. Helikon Kiadó, 1984.

Freud Sigmund: A rossz közérzet a kultúrában. A pszichoanalízis foglalatja. /In: Esszék, Gondolat, Bp. 1982./

Freud Sigmund: Totem és tabu. Göncöl Kiadó.

Freud Sigmund: Mózes. Európa Kiadó, Bp. 1987.

Gadamer: Igazság és módszer Bp. Gondolat 1984.

Habermas, Jürgen:A társadalmi nyilvánosság szerkezetváltozása, osiris, Bp. 1999.

Hartmann, Nicolai:Lételméleti vizsgálódások Gondolat, Bp. 1972.